

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Francisci Xaverii E Societate Iesv Indiarvm Apostoli Novarvm Epistolarvm Libri Septem

Francisco <de Javier>

Romæ, 1667

Epistola XI. Eidem Patri Magistro Gaspari Barzæo Rectori Collegii Goani
Societatis Iesv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46129)

EPISTOLA XI.

EIDEM PATRI MAGISTRO GASPARI
BARZÆO RECTORI COLLE-
GII GOANI SOCIE-
TATIS IESV.

*Gratia & Amor Christi Domini Nostri
adsit semper nobis auxilio &
favore. Amen.*

EX quo perveni Cocinum multas acceptas
literas Colano, & è Promontorio Co-
morinensi. nulla non earum nunciat gravia
incommoda ex defectu subsidiorum necessario-
rum & corporibus & animis, quibus Nostri
conficiantur qui locis illis Religionem pro-
curant. Ex Orâ Comorinensi scribitur, diem
illic obiisse Patrē Paulum, virum magnæ
perfectionis ac virtutis. Superesse solum Pa-
trem Henricum Henriquez, nec alium re-
periri è nostrâ Societate Sacerdotem in toto
illo tractu. quare is enixè petit, ut sibi So-
cius mittatur, à quo juvari queat in admini-
stratione Sacramentorum, cui pro numero
Christianorum & distantia locorum defun-
gen-

gendæ quantum sit satis, haud unus ipse potest par esse. Vide an isthinc possis extricare Patrem Antonium Vazium, & cum eo Fratrem Antonium Diazium, quos transactâ hyeme in Oram Comorinensem destinares tantâ tam miserè Operariorum inopiâ laborantem. Sin tibi vel minùs ad hoc aptus, vel magis ubi est necessarius videretur Antonius Vazius, cogita de Francisco Lopez, quem nuper Bazainum miseram. Equidem, quod nunc succurrit animo, alterum horum magnoperè gauderem in Comorinum mitti cum Antonio Diazio, vel alio adiutore probatissimæ virtutis, quem tutò possis ad talem eunti Provinciam Sacerdoti comitem, adungere. Per quantum Deum amas, oro te, adhibe omnem in hoc negotio curam. res enim est momenti non vulgaris. Pater Nicolaus multis difficultatibus urgetur Colani, & magnâ premitur inopiâ, non habens unde alat quinquaginta convictores ex Indigenarum Pueris, & duos tresve insuper Filios Lusitanorum. cum præsertim ad eum curandi subinde Alumni transmittantur, quotquot per Oram Comorinensem in morbum incidunt: & illud Colanense Collegium per sanè tenuiter instructum sit à censu annuo.

quare Pater Nicolaus suo jure postulat aliquod
 præsens subsidium è regijs pensionibus olim
 debitis Collegio, nec suo tempore solutis,
 nam illæ vix unquam integræ annis proprijs
 penduntur. Age, oro te, cum Domino Præ-
 tore, ut quoniam id quod Rex illi Domui con-
 stituit, plenè numeratum non est, residuum
 nunc istud decursorum fructuum ei, tempore
 tam necessario, repræsentetur, ac, si ei videatur,
 mandatum regium expediat Præfecto Colanen-
 si, statim Collegio suppeditandi saltem centum
 Pardaos, quibus ruinæ Domus illius miseræ ut-
 cumque in præsens sustententur. Per Dei Do-
 mini Nostri Amorem te obsecro, da efficacem
 operam ut primâ post hyemem tempestivitate
 navigandi, solvat Comorinum versùs unus So-
 cietatis Sacerdos cum Laïco Adjutore, juxta
 priùs dicta, qui Colano transeuntes, vi diplo-
 matis regij quod ferent, memoratam pecunie
 summam à Præfecto receptam Patri Nicolao
 tradant. In summam eorum quæ à Rege Go-
 no Collegio debentur, & satage apud Ministros
 Regios, maximè Prætorem, ut literæ ac diplo-
 mata expediantur quæ ad solutionem integram
 eorum efficaciter urgendam videantur suffeciu-
 ra. Idem simul age pro Domo Armuziana
 & Bazaïnensi Collegio. Ac vide ne molli-
 ter

ter aut obnoxie negotia hæc tractes . forti-
 ter , ac penè præfractè , transigi debent res
 istiusmodi . dura nimirum est tota ista natio
 Quæstorum , Publicanorum , quocumque no-
 mine Pecuniam regiam dispensantium . quan-
 tumlibet æquas , si lenes & verecundæ sint ,
 postulationes eludunt ; nec nisi quod extor-
 quetur laxant . non prece , sed propè dixe-
 rim , convicio conveniendi sunt : nec facile
 moræ indulgendæ , quarum illi & prætextus
 poscendarum , & artes in infinitum extra-
 hendarum , callere se quæstuosissimas , gloria-
 ri etiam inter suos solent . quare ubi mode-
 stè agere prævaricari est , importunè impro-
 béque flagitetur ; ac quoad expugnetur ut
 verba in effectum præsentem transeant , ne
 recusaveris etiam ad jurgium & discidium
 usque descendere . Aliter vix unquam vitabi-
 tur quin quæ Rex piè decrevit in usus Reli-
 gionis necessarios de suo impendi , per ejus
 Ministros avarè & nefariè intervertantur ,
 perniciosissimo & irreparabili rei Ecclesiasti-
 cæ & salutis Animarum detrimento . Ergò
 quamcumque honestam puta rerum tam in-
 signis momenti expediendarum rationem .
 Æs alienum istius Domûs ut quamprimum
 dissolvas omni contentione satage . Ac vel-

lem Elenchum Summamque exactam debitorum Collegij Goani literis ijs infereres quas ad me Septembri proximo per naves tunc soluturas Malacam destinabis. quin cuperem te quoties ad me scribes, commemorare quantum à vobis, quantum vobis debeat. utrumque simul nosse juverit, & crediti debiti que comparare rationes. Cum census debiti Collegio à Redemptoribus aut quibuscumque debentibus recipientur, cave stultâ & injustâ Misericordiâ ijs indulgeas, ut partem subtrahant, quod annis præteritis evenisse non semel scimus, flagitiosissimâ negligentiam; ex quâ scilicet consecutum est, ut in Promontorio Comorinensi, Colani, & Cocini multa pia opera, ad magnum fructum animarum instituta, & si continuarentur profectura, omitterentur, defectu subsidij Goâ illic expectati: quod propter istas intempestivas remissiones exigentium vectigalia Collegij Goani, ex quo illæ aliæ Sedes pendent, suppeditari nequiret. Quocirca tum tu per te invigila, tum omni ratione cura, ut Procurator Collegij minimè dissolutè se gerat in repetendis integrè debitis; damno suæ conscientiæ Divinique obsequij, avaritiæ hominum gratificans. Pa-
tri

tri Antonio Herediae necessario subvenien-
 dum est. Hyeme transactâ, quæ prima se-
 dederit occasio, fac ei Cocinum rectè cu-
 res subsidium ducentorum quinquaginta vel
 trecentorum Pardaorum. Eâ summâ præ-
 senti summè indiget ad perficiendum ædium
 septum, & quædam alia urgentissimæ neces-
 sitatis, ac sine quibus familia illic teneri
 nequit, aut omninò habitari, absolvenda.
 Miserrimè quippe hætenus, atque adeo in-
 tolerabiliter incommodè, diversantur nostri
 externique domestici. ne verò hæc legens
 atbitreris me, dum Colanensi Collegio con-
 sulo, Goani angustiaram oblitum. memini,
 ne dubita, & sciens recolo. sed compara-
 tis omnibus tamen judico, planè oportere
 extremè laborantibus succurri Fratribus.
 Idcirco numerum pecuniæ in expressam à
 me contraxi summam, quâ illi longè majore
 indigerent. sed contemperanda invicem
 incommoda sunt. Tu quod ex æquo & bo-
 no poteris, consultrice adhibitâ prudenti
 caritate, primùm tuis isthic convictoribus,
 tam Lusitanis quam Indigenis necessaria
 provide, deinde curam in Cocinenses, Co-
 lanenses, Comorinenses extende. Subducas
 ad exactum velim quantum Alvarus Alfon-
 sus

fus isti Collegio debeat. Vide etiam quan-
 tum illi remiserint annis retrò elapsis præ-
 posterè benigni Collectores vectigalium Col-
 legij, quàm tutâ conscientiâ, ipsi viderint,
 æstuarum equidem si repetendam à me cre-
 derem, ut certò ab illis repetetur, ratio-
 nem istius inconsultæ indulgentiæ, ex quâ
 contigit incredibiliter destitui ope ad pro-
 movendum Dei Regnum necessariâ in Orâ
 Comorinensi, Colani & Cocini, Operarios
 Evangelicos. Igitur effice, ut quantum om-
 ninò debet persolvat in solidum, sic habi-
 turus unde tuæ primùm isti Domui, tum
 ejus appendicibus quas modò nomina vi Sta-
 tionibus consulas. Quàm ad rem Divini ob-
 sequij necessarium sit temporalia non negli-
 gere, habes exemplum in hoc meo itinere
 tanti ad Dei Gloriam momenti, quod quo-
 modo suscipere potuissem, nisi tu diligen-
 tem operam navasses in colligendâ Armu-
 zienti Eleemosynâ, quæ mihi hoc in cursu
 puppim & proram facit? quid foret si tu in
 hoc cessasses? nempe cogebamur omittere
 omnia; & tantam occasionem propagandi
 Dei Regni nequidquam oblatam præterlabi
 finire? at quando redituram? sed hæc ha-
 ctenus. Si è Lusitaniâ Patres hoc anno ali-
 qui

qui isthuc appellant, memento, conatu om-
 ni ad perrumpenda obstacula adhibito, ef-
 ficere, ut eorum saltem unus anno proximo
 in Iaponiam naviget, futurus ibi Socius Pa-
 tris Cosmi Turriani: prout eâ de re tibi re-
 liqui scriptum mandatum; cuius modò re-
 frico memoriam. Ei Patri adjungas velim
 Laicum Adjutorem è Societate Comitens;
 & cures ut satis copioso uterque viatico in-
 fruatur. Oportet enim post viæ sumptûs,
 superesse ipsis unde victum comparent in
 Iaponiâ, terrâ laborum & spiritualium fru-
 ctuum nobis feraci; pecuniæ ac commea-
 tum sterili. Atque hoc totum, fac, si me
 amas, ut tibi etiam atque etiam cordi sit.
 nam majorem in modum cupio, quia id ex-
 pedire in primis judico, adjungi quam pri-
 mum Cosmo Turriano alium è Societate
 Sacerdotem. Ac si nos ista quam indicavi
 spes è Lusitaniâ deficeret, nemine ad id ap-
 to Patre Nostro in navibus proximè appul-
 suris veniente, vide, obsecro te, ecquid ra-
 tione aliâ confici negotium hoc posset. uti
 si se tibi offerret ad ineundam Societatem,
 aliquis vel jam Sacerdos, vel aptus ad Sa-
 cerdotium, quo cum initiari facilè curares,
 quem satis, contracto pro temporis angustijs
 tyro-

tyrocinio, probatum, tibi videreris posse
 illuc destinare. Tali, si quem repereris, aut
 alteri ex prius indicatis, ne copia transmit-
 tendi Malacâ in Iaponem desit; ego in tran-
 situ providebo, rogans Præfectum Malacen-
 sem, ut si Aprili proximo quisquam è Socie-
 tate Iaponem cogitans Goâ solveret, ei ne
 gravetur commodare favorem suum ad istum
 trajectum. In deliberatione de ijs admit-
 tendis qui Societati dare nomen cupiunt,
 diligenter inspicere: quibus illi animi & cor-
 poris sint præditi dotibus. nec committas
 unquam, ut personis Domi & foris inutili-
 bus Societatem oneres. Quos verò jam ad
 experimenta recepisti, eos si explorans atten-
 tè deprehenderis, vel animi virtute vel inge-
 nio, vel valetudine destitui quantis esset opus,
 ut ex ijs sperare auxilium aliquod Societas
 posset, maturè ad suos remitte. Qui à re-
 isthic exercentur domesticis ministerijs ejus-
 modi quæ tractationem cum externis, &
 liberam ultrò citròque commutationem re-
 quirunt, puta Obsonatoris, Dispensatoris,
 & similibus, in eos acriter invigila, omni-
 curâ explorans, tum quæ de se exempla præ-
 beant, sobrietatis, continentiz, modestiz;
 tum quâ fide res pecuniasque creditas tra-
 ctent,

ſent, expeditas ne ſemper & liquidas ratio-
 nes referant accepti & expenſi. non enim,
 ſcilicet te fugit, quam lubrica iſtiusmodi
 negotiorum procuratio ſit, quamque impru-
 denter committatur hominibus non ſubnixis
 eximiâ temperantiâ, fidelitate, ſanctimoniâ,
 quæ & tutos illos, & nos ſecuros præſtent ab
 omni periculo lapſis eorum, ſummo dede-
 cori Societatis, & gravi offenſioui Proximo-
 rum inſeparabiliter conjuncto. Melchiorem
 Nunnezium & Laicum Adjutorem, qui cum
 Melchiore Gonzalez Bazaïno iſthuc venit,
 cura diù multumque exercitari humilibus mi-
 niſterijs uſûs domeſtici, videlicet coquinæ,
 alijsque id genus, nec eos prodire Domo ſi-
 nas. Ac ſi inter iſtas probationes animad-
 verteris, haud eſſe hos ad Inſtitutum Socie-
 tatis accommodatos, dimitte illos, & ſuas ſi-
 bi res habere jube. Franciſcus Lopez ubi
 Bazaïno redierit, Aſceticis commentationi-
 bus per otium exercendus eſt. Ad hæc infi-
 mis ſervitij familiaris officijs terendus. Ac
 vide ut in horum trium emendationem atque
 in ſpiritu proſectum curâ vigiliaque pecu-
 liari immineas. non hoc de nihilo præcipio:
 cauſam utique habens verendi, ut tales ſint,
 quales cuperem, & ad Dei Gloriam perfe-
 ctio-

tionemque ipsorum expediret. Sed & incunctos quoque cæteros exactâ ad cuiusque statum mensurâ sollicitudinis excuba, intentus semper ad eos præmunieros, excitandos, promovendos. Quando, prout mandavi superius, Sacerdotem Societatis cum Laïco Adjutore mittes in Promontorium Comorini, dabis ijs illuc deferendum alterum è duobus quos vobis reliqui, Calicibus sacris. Causa sic jubendi mihi est, quod meminante hos annos aliquot, quendam Comorinensis tractûs Christianum misisse Goam pecuniam ex quâ Sacer Calix compararetur. Eam pecuniam Collegij curatores tunc acceptam in domesticos usûs expenderunt, Calicem hæctenus non miserunt. mittatur ergo jam, & nomen istud expungatur. Alium ex relictis Calicem dare poteris anno sequenti Patri profecturo in Japoniam. Ibi enim unicus tantum est Calix. Quando ad me scribes Malacam, cave operæ parcas aut chartæ, neve defungi compendio festines. fusè ac singillatim cuncta exequere. magnam enim constituo spem peculiaris mei gaudij ex istarum percipiendi lectione literarum: quæ scilicet indicabunt quæ maximè volo de cunctis meis Fratribus, quique in isto Collegio,

N
legio.
milita
litera
gatur
zio M
Septem
ve tu
scus e
ad m
Cypri
in ur
ter c
Proëp
Atque
loqua
script
non p
gij if
ter in
hiber
ter i
terror
ad se
modi
lius,
Diac
luver

legio, quique in circumfritis Stationibus Deo militant. utere autem Amanuensi qui benè literas formet, & cujus scriptura facilè legatur. inscribes fasciculum Francisco Perezio Malacæ. Porrò fac omninò ut Mense Septembri literas istas ad me destines, nave tunc soluturâ Bandam versùs. Franciscus enim Perezius diligenter curabit, ut ad me in Sinas perferantur. Scribes ad Cyprianum Nostrum Meliaporæ degentem, in urbe Sancti Thomæ, ut vivat concorditer cum omnibus, maximè autem cum Proëpiscopo & cunctis illis Sacerdotibus. Atque huic homini sine fuce & ambagibus loquaris censeo, clarè denuncians: tibi à me scriptò relictum in mandatis, ut eos qui se non præbuerint morigeros Rectori Collegij istius, è Societate dimitteres. consequenter indica: te nullo cujusquam respectu prohiberi posse ab exequendo quod tam graviter imperatum sit. Hoc illi profiterò *ad terrorem*, quò sibi nimirum ille caveat, & ad se quoque pertingere vim minarum istiusmodi sentiat. Stephanus Ludovicus Borrallius, in sacris Ordinibus progressus usque ad Diaconatum, iturus isthuc est. Hunc ego juvenem amo plurimùm; quoniam de Dei favo-

favore spero fore illum Religiosum bonum, quidquid meo nomine petet à te, ipsi gratificare, alloquendo pro eo quoties volet & opus erit, Dominum Episcopum. nec sola spes quam dixi me illi conciliat; sed grati animi officium præterea me urget ad conatum rependendorum illi beneficiorum, quibus me sibi plurimis obstrinxit, interveniens semper in omnibus & benignè adjuvans; quoties ejus opem imploravi. Hoc meum debitum gratiæ illi referendæ in te nunc transfero, quo in exolvendo, cave cesses aut langueas. Deus Dominus Noster faciat te Sanctum & Beatum. Vale. Cocino VIII. Kal. Majas AN. MDCLII.

Pater Antonius Heredia habet hîc librum sibi utilem, sed mihi magis necessarium illic quò propero, futurum. Constantinus ei libro nomen est, quem auferre ab eo cogor ad Sinas navigans. duo ejus isthîc exemplaria videre memini, unum penes Franciscum Lopez, aliud in manu Patris Manuëlis de Morales. Alterum horum velim quamprimum mittas Patri Antonio Herediæ. nam eo, ut indicavi, multùm eget. Age sedulò cum Domino Episcopo, ut quendam Sacerdotem Malabarem, nomine Ferranum,

citet

N
citet
inter
ram
cursu
nego
prom
festus

citet ad se, ac pro Imperio, sub anathematis interminatione, dictâ die sistere se Goæ coram ejus Tribunali jubeat. Impedit enim cursum Evangelij illic ubi est, Patribus qui negotium Religionis in Orâ Comorinensi promovent, palàm adversarius & noxiè infestus.

Totus tuus in Christo.

Franciscus.

P P

S.FRAN-